

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

24.10.2025 г.

X РД09-3317/24.10.2025 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Yanka Stoyanova Radanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията код **041603** „Икономическа информатика“ от професионалното направление код **0416** „Търговия на едро и дребно“ съгласно приложението.

24.10.2025 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Emilia Tzvetanova Lazarova

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО
ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление				
Код: 0416	Търговия на едро и дребно			
Професия				
Код: 041603	Икономическа информатика			
Степени на професионална квалификация	-	II	III	-
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	-	3	4	-
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)	-	3	4	-

Утвърдена със Заповед

27.10.2025 г.

X РД09-3317/24.10.2025 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Yanka Stoyanova Radanova

София, 2025 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 041603 „Икономическа информатика“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция);
- критерии за оценяване на изпитните теми;
- указания за разработване на писмен тест;
- указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация;
- критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита.

2. Част по практика на професията

- указания за съдържанието на индивидуалните задания;
- критерии за оценяване на индивидуалните задания.

3. Система за оценяване

4. Приложения

- образец на изпитен билет – част по теория на професията;
- образец на индивидуално задание по практика;
- образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект;
- образец на рецензия на дипломен проект.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Обща икономическа теория, икономическо поведение и вземане на решения

Икономическата наука като наука за производството, разпределението и потреблението на стоките и услугите. Видове пазарни структури от гледна точка на предлагането и търсенето. Еластичност на търсенето и предлагането. Пределна полезност на продуктите и разполагаем доход.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява икономическата наука като наука за производството, разпределението и потреблението на стоките и услугите	20
2. Сравнява различните видове пазарни структури от гледна точка на предлагането и търсенето (монопол, монополистична конкуренция, съвършена конкуренция, олигопол, олигопсон)	20
3. Обяснява еластичността на търсенето под влияние на различните фактори на търсенето и ценовата еластичност на предлагането	20
4. Описва понятията: постоянни и променливи разходи, средни постоянни и средни променливи разходи, пределни, разходи и общи разходи и условията за постигане на вътрешнофирмено равновесие	20
5. Описва влиянието на пределната полезност на продуктите и разполагаемия доход върху потребителските решения (изоконости и изокванти)	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Основи на бизнес статистиката и визуализацията на данни

Характеристики на националната статистическа система, нормативната уредба в статистиката и структурата и функциите на Националния статистически институт. Абсолютни и относителни статистически величини. Статистическо разсейване, асиметрия и ексцес. Концепция за темп на нарастване. Таблиците и графиките като средство за представяне на данни, видовете диаграми и значението на визуализацията на данни. Основни принципи и методи на извадковото статистическо изследване.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява основните характеристики на националната статистическа система, нормативната уредба в статистиката и структурата и функциите на Националния статистически институт	25
2. Описва различните видове абсолютни и относителни статистически величини: алгебрични средни величини, аритметични средни величини, неалгебрични средни величини (мода и медиана)	20
3. Описва статистическото разсейване, асиметрия и ексцес, както и концепцията за	20

темп на нарастване и как се изчислява	
4. Обяснява какво представляват таблиците и графиките като средство за представяне на данни, както и видовете диаграми и значението на визуализацията на данни	20
5. Описва основните принципи и методи на извадковото статистическо изследване, като обяснява разликата между генерална съвкупност и статистическа съвкупност, същността на стохастичната грешка в оценката на доверителните интервали и последователността на планиране на обема на проста случайна извадка	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Основи на мениджмънта

Основни елементи на управленските системи. Основни управленски функции. Бизнес процеси – процес на вземане на управленски решения. Принципи на планирането. Управленски стилове.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните принципи и методи на извадковото статистическо изследване и основните елементи на управленските системи	20
2. Описва основните управленски функции и ролята на всяка една функция за постигане на фирмените цели	25
3. Обяснява концепцията за бизнес процеси и процеса на вземане на управленски решения	20
4. Описва принципите на планиране чрез създаване на ясни и изпълними цели	15
5. Описва различни управленски стилове (например авторитарния, демократичния, и други) и техните характеристики, като обяснява техните ефекти върху мотивацията и производителността на служителите	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Компютърна архитектура и инсталиране и конфигуриране на операционни системи и бизнес приложения

Основни части на компютрите и компютърните конфигурации. Компоненти на операционните системи. Настройки на операционните системи. Офис приложения. Отстраняване на проблеми. Техническа поддръжка.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните компоненти на компютърната архитектура: основните части на компютъра (процесор, памет, входно-изходни устройства), различните видове процесори, предназначението на оперативната памет (RAM паметта) и постоянната памет (ROM паметта), както и какво представлява дънната платка и как тя свързва всички компоненти	20
2. Описва ролята на операционната система като посредник между хардуера и софтуера и основните видове информационни системи и процеса на инсталиране на операционна система във виртуална среда	20
3. Обяснява основните функции и настройки на офис приложенията за текстообработка, електронни таблици и презентации, необходими за работа с икономически данни	20
4. Описва различни видове проблеми при работата на софтуера (хардуерни, софтуерни, мрежови) и методи за тяхното отстраняване	20
5. Описва основни принципи на техническата поддръжка, включително методи за	20

комуникация с клиентите, документиране на проблеми и разработване на решения в контекста на работата с данни	
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Основи езици за програмиране

Основни синтактични конструкции на избран език за програмиране. Основни алгоритми и структури от данни. Основни библиотеки и функции на избран език за програмиране. Основни видове алгоритми и основни принципи на проектиране на алгоритми.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните синтактични конструкции на избран език за програмиране (по възможност от вида C#, Java, Python)	20
2. Изброява основните алгоритми и структури от данни	20
3. Описва основни библиотеки и функции на избран език за програмиране	20
4. Описва основните видове алгоритми (например линейни, разклонени, циклични), основните принципи на проектиране на алгоритми	20
5. Описва различните видове грешки в програмния код	20
Общ брой точки:	100

2. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1 Основи на счетоводната отчетност

Принципи и методи на счетоводното отчитане. Видове счетоводни документи. Национални счетоводни стандарти. Значение на счетоводния баланс. Водене на първични счетоводни документи.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва принципите и методите на счетоводното отчитане и тяхното приложение	20
2. Разграничава различните видове счетоводни документи и тяхното предназначение	15
3. Описва принципите на националните счетоводни стандарти в счетоводното отчитане	25
4. Описва значението и структурата на счетоводния баланс	20
5. Описва принципите за текущо счетоводно отчитане от Закона за счетоводството	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Основи на финансите и финансовото управление

Същност и роля на парите. Функции на парите. Основни елементи и принципи на функциониране на паричната система. Лихва и лихвен процент. Фактори, които оказват влияние върху размера на лихвата.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва същността и ролята на парите и различните видове пари (например	20

налични пари, електронни пари)	
2. Обяснява основните функции на парите	15
3. Обяснява някои от основните елементи и принципи на функциониране на паричната система и основната роля на централната банка	20
4. Описва понятията „лихва“ и „лихвен процент“ и тяхното влияние върху стойността на парите, както и различните видове лихва и лихвени проценти	30
5. Определя факторите, които оказват влияние върху размера на лихвата	15

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Търговско право

Понятия и принципи на търговското право. Основни източници на търговското право. Видове търговци и търговски дружества. Видове търговски сделки.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните понятия и принципи на търговското право	20
2. Изброява основните източници на търговското право в България	20
3. Описва видовете търговци и търговски дружества	20
4. Описва основните видове търговски сделки	20
5. Обяснява как се учредява, управлява и прекратява търговско дружество	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Икономика на предприятието

Икономическа същност на предприятията и основни фактори на производството. Разходи и приходи на предприятието и как се формират. Основни показатели за рентабилност. Използване на печалбата за финансиране растежа и развитието на предприятието.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява икономическата същност на предприятията и основните фактори на производството	20
2. Описва какво представляват разходите и приходите на предприятието и как се формират	20
3. Описва какво представлява печалбата и как се изчислява	20
4. Описва основните показатели за рентабилност: възвръщаемост на активите, възвръщаемост на капитала, рентабилност на продажбите	20
5. Обяснява как се използва печалбата за финансиране на растежа и развитието на предприятието	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Уебдизайн и поддръжане на уебсайтове

Уебдомейн и уебхостинг. Основни компоненти на уебсайт (HTML, CSS, JavaScript). Различни видове системи за управление на съдържанието (CMS системи) и техните характеристики. Основни функции на системите за управление на съдържанието (CMS системи). Основни елементи на уебдизайна.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5		Максимален брой точки
1. Дефинира уебдомейн и уебхостинг, като посочва и дава примери за уебдомейни от първо ниво		20
2. Описва основните компоненти на уебсайт (HTML, CSS, JavaScript)		20
3. Описва различните видове системи за управление на съдържанието (CMS системи) и техните характеристики		20
4. Обяснява основните функции на системите за управление на съдържанието (CMS системи), например управление на съдържанието, шаблони, плъгини		10
5. Разпознава основните елементи на уебдизайна, например визия, удобство за потребителите, процес на оптимизиране на уебсайт (SEO)		30
Общ брой точки:		100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Създаване и работа с бази данни

Същност на базите данни. Основни видове бази данни. Таблици, полета, записи. Създаване на записи. Вмъкване на записи. Модифициране на записи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6		Максимален брой точки
1. Описва какво представлява база данни и защо е важна за дейността на фирмата		20
2. Изброява основните видове бази данни (релационни, обектноориентирани и NoSQL) и обяснява кога кой тип се използва		20
3. Описва различните формати на файлове, които могат да се използват за вмъкване на записи (CSV, TXT, XML и други). Описва процеса на вмъкване на записи от външни източници в базата данни посредством импортиране на данни от файл, създаване на линк към файл или непосредствено вмъкване на запис в таблицата		20
4. Описва процеса по създаване на селектиращи заявки и дава примери за заявки, създадени по различни критерии		20
5. Описва процеса на създаване на активни заявки		20
Общ брой точки:		100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Приложни решения за информационните технологии в бизнеса

Основни видове бизнес приложения. Основни функционалности на различните видове бизнес приложения. Връзката между различните бизнес предложения. Предимства и недостатъци на различните информационни системи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7		Максимален брой точки
1. Описва основните видове бизнес приложения (ERP, CRM, BI, електронна търговия и др.)		20
2. Описва основните функционалности на различните видове бизнес приложения (например планиране на ресурсите, управление на клиентските връзки, анализ на данни, продажби онлайн)		20
3. Обяснява връзката между различните бизнес приложения		20
4. Описва основни приложения на различни видове информационни системи (например СУБД, help desk системи)		20
5. Описва основните икономически показатели, основните методи за анализ и възможности за прилагане на информационните системи		20
Общ брой точки:		100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Системи за управление на бизнеса

Роля на информационните технологии в системите за управление на бизнеса. Концепция за системи за управление на бизнеса и тяхното значение. Вградени функции в електронните таблици. Използване на електронните таблици за оптимизиране на бизнес процесите. Вградени функции и създаване на пивотни таблици. Създаване на потребителски функции.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва ролята на информационните технологии в системите за управление на бизнеса и изброява предимствата и недостатъците на различни информационни технологии за управление	20
2. Описва концепцията за системи за управление на бизнеса и тяхното значение	20
3. Познава вградени функции в електронните таблици (sumif, sumifs, countif, countifs, vlookup, xlookup и др.)	15
4. Описва използването на електронни таблици за оптимизиране на бизнес процесите, включително основните вградени функции и създаването на пивотни (обобщени) таблици	25
5. Създаване на потребителски функции	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Основни езици за програмиране

Основни синтактични конструкции на избран език за програмиране (по възможност от вида C#, Java, Python). Основни алгоритми и структури от данни. Основни библиотеки и функции на избран език за програмиране. Основни видове грешки в програмния код.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните синтактични конструкции на избран език за програмиране (по възможност от вида C#, Java, Python)	20
2. Изброява основните алгоритми и структури от данни	20
3. Описва основни библиотеки и функции на избран език за програмиране	20
4. Описва основните видове алгоритми (например линейни, разклонени, циклични)	20
5. Описва различни основни видове грешки в програмния код	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Приложение на изкуствения интелект в икономическата информатика

Същност на изкуствения интелект. Принципи на работа на изкуствения интелект. Най-популярните езици за програмиране, които се използват за разработване на изкуствен интелект. Основни библиотеки за разработване на изкуствен интелект. Чатботове. Инструменти за редактиране на изображения. Инструменти за анализ на данни.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява същността на изкуствения интелект и как се различава от обикновения софтуер	20

2. Изброява основните принципи на работа на изкуствения интелект: учене, разпознаване на образи, вземане на решения	20
3. Обяснява най-популярните езици за програмиране, които се използват за разработване на изкуствен интелект: Python, Java и др.	20
4. Описва основни библиотеки за разработка на изкуствен интелект и тяхното приложение	20
5. Описва чатботове, инструменти за редактиране на изображения, инструменти за анализ на данни	20
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроса/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията. Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница – съдържа наименование на институцията, от името на която се предлага тестът, и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;
- начините за нанасяне на отговорите;
- права и задължения на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест – изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подреждат по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване – предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- за трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и др.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпитна тема №	I степен на професионална квалификация Тежест 30%		II степен на професионална квалификация Тежест 40%		III степен на професионална квалификация Тежест 50%		IV степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	-	-	-	-	2	10	-	-
2	-	-	-	-	2	10	-	-
3	-	-	-	-	2	10	-	-
4	-	-	-	-	2	10	-	-
5	-	-	-	-	2	10	-	-
6	-	-	-	-	2	10	-	-
7	-	-	-	-	2	10	-	-
8	-	-	-	-	2	10	-	-
9	-	-	-	-	2	10	-	-
10	-	-	-	-	2	10	-	-
	-	-	-	-	20	100	-	-

Максималният брой точки за всяка тестова задача е 5 точки.

При оценка на резултатите от теста максималният брой точки се поставя при пълен и верен отговор, съвпадащ с ключа за оценяване. Частично верните отговори носят по-малък брой точки съобразно ключа за оценяване.

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част;
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименованието на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведението) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част – формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на

дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използваната в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

б) Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; Брой редове в стр.: 30; Брой на знаците: 60 знака в ред; Общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект	20
1.1. логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати	20
2.1. изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. оригиналност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4
3. Представяне на дипломния проект	20
3.1. представянето на разработката по темата е ясно и точно	5

3.2. онагледяване на експозето с: а) презентация б) графични материали в) практически резултати г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10
3.3. умения за презентиране	5
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект	30
4.1. разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10
5.1. правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията, включва:

- тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаемите, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване на компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия.
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение;
- критерии за оценяване.

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

4.2. Критерии за оценяване

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда^{1*}	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не
2.	Ефективна организация на работното място	5
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5
3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10
4.2.	Правилен подбор на количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20

^{1*} Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
Общ брой точки:		100

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 041603 „Икономическа информатика“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимално 100 точки;
- част по практика на професията – максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е, както следва:

- за трета степен на професионална квалификация – в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на 0,5 по получения брой точки от частта по теория на професията плюс 0,5 по получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценка от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

IX. АВТОРСКИ ЕКИП

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код „.....“

Индивидуална задание № ...

На

.....
(трите имена на ученика/обучавания)

..... клас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се
(вписва се темата на индивидуалното задание)

a. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/
обучаващата институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

по професия код „.....“

На.....ученик отклас
(трите имена на ученика)

Тема:.....
.....

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
.....

График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект

б) контролни проверки и консултации

.....

в) краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:
(име, фамилия) (подпис)

Ръководител-консултант:
(име, фамилия) (подпис)

Директор:
.....
(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

4. Рецензия на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....

..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект в теоретичната и практическата част.

.....20... г.

гр./с.

Рецензент:

(подпис)